

OHŇOSTROJ

KOKRHÁ

VEVEŇKA
ČÍPEŇKA

Logopedie s Povídkálkem - R

Hana Fialová

Ilustrace Edita Plicková

DRAK

PRAK

TRÁVA

PROCVIČUJEME
HLÁSKU

KRISTÝNKA
KRMÍ
KRÁLÍKY

edika.

Logopedie s Povídkám R

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

edika.

Hana Fialová
Logopedie s Povídkám – R – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Úvod

Vyvozování hlásek, zejména hlásky **R**, může být zdlouhavé, a pro děti tedy nezáživné. Snadno se pak stane, že děti logopedie brzy přestane bavit. Tato pomůcka nabízí spojení reedukace výslovnosti současně s podporou dalších důležitých funkcí, jako je zraková paměť, sluchově verbální paměť, fonemický sluch, slovní zásoba, jazykový cit a další. Zároveň prostřednictvím her, které jsou její součástí, činí nápravu výslovnosti pro děti zábavnou.

Sešit je seřazen od přípravy jazyka, přes zvukomalebná slova, vlastní procvičovaná slova, věty, básničky, až po tematický obrázek, u kterého může dítě samostatně vyprávět současně se správnou výslovností. Slova jsou řazena do smysluplných skupin, podle toho, na jakém místě ve slově se procvičovaná hláska vyskytuje. Obvykle je nejvýhodnější poloha **R** za hláskami T a D, protože zde se jazyk nachází na stejném artikulačním místě jako vyvozovaná hláska **R**. Proto je této části věnována největší pozornost. Dále následují slova s hláskou R ležící za jinými souhláskami, a to nejdříve na začátku slova (např. **PRAK**), poté uprostřed slova (např. KA**PRADÍ**), dále samotná hláska **R** na začátku slova (**RAK**), uprostřed mezi samohláskami (HO**RA**) a tak dále od obvykle jednoduššího po složitější. Každé dítě je jiné a můžeme mu vybrat tu cestu, která je pro ně nejschůdnější. Tedy tu skupinu slov, která se mu nejlépe daří. Vzhledem k tomu, že se obvykle dítěti zpočátku daří vibrace jen v určitém postavení hlásky **R** ve slově, je třeba disponovat dostatečným počtem slov k procvičování. Proto je v každé sadě přibližně dvanáct slov, se kterými je již možno hrát různé hry. Popis her a náměty na procvičování jsou součástí publikace.

K zábavnému procvičování můžete využít také kartičky, které vycházejí současně s touto publikací pod názvem „*Logopedické hry s Povídkem – R*“. I zde jsou slova seřazena do skupin podle polohy hlásky R ve slově, avšak můžete je různě kombinovat a sestavovat si vlastní skupiny podle potřeb dítěte.

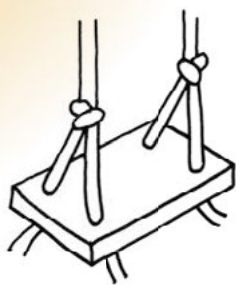
Publikace je určena především předškolním dětem, ale jistě ji mohou využít i děti mladšího školního věku. Pomůže nejen dětem s dyslálií, dětem dysfatickým, ale i dětem s mentálním postižením. Zejména jim pomáhá řazení slov do skupin a vzhledem k tomu, že u nich bývá často oslaben fonemický sluch, zrakovou oporou jsou jim psané podoby slov s barevným zvýrazněním procvičované hlásky.

Protože je reedukace hlásky **R** obtížná a hrozí nebezpečí vyvození vibrace na špatném artikulačním místě, vyhledejte odborníka (logopeda), který zvolí vhodnou metodu a povede vás správnou cestou. „Logopedie s Povídkem – R“ vám bude zábavným průvodcem.

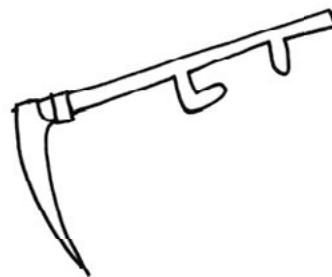

Ahoj, já jsem Povídálek a budeme se spolu učit **R**.
Nejdřív si ale musíš procvičit jazýček.

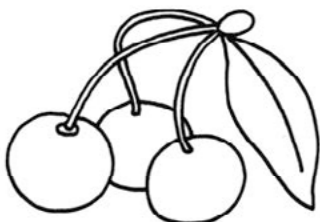
HOUPAČKA

Ústa jsou otevřená, vypláznutý jazyk se ohýbá nahoru a dolů
„Jazýček se houpe“.

KOSA

Ústa otevřená, vypláznutý jazyk se pohybuje střídavě od jednoho koutku ke druhému
„Jazýček seká kosou travu.“

TŘEŠNIČKY

Jazyk vytváří střídavě bouličky v pravé a levé tváři (nenafukovat tváře!)
„Máme v pusince třešinku.“

OPIČKA

Ústa zavřená, jazyk je vsunutý mezi dolními řezáky a dolním rtem a lehce tlačí na dolní ret, obdobně i nahoře
„Dáme jazýček do kapsičky a vypadáme jako opička.“

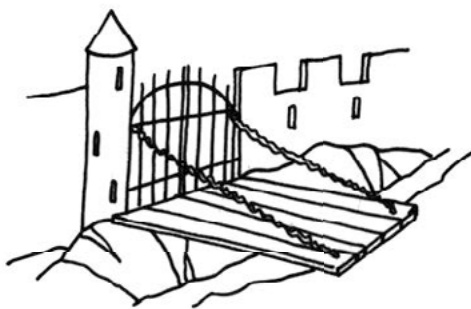
ŠNEČEK

Ústa otevřená, jazyk se rovně vysouvá dopředu a zpět (pomalu), špička jazyka se nesmí ohnout
„Šneček si nese domů pítí a nesmí je vylít.“

KONÍČEK

Mlaskání jazykem na tvrdém patře
„Koníčkovi klapou podkovičky.“

PADACÍ MOST

Ústa otevřená, špička jazyka se opře o dásně za horními řezáky, potom klesne na spodinu dutiny ústní
„Brána je zavřená – brána je otevřená.“

KLADÍVKO

Ústa otevřená, jazyk ťuká do dásní za horními řezáky
„Kladívko ťuká do hřebíčku.“

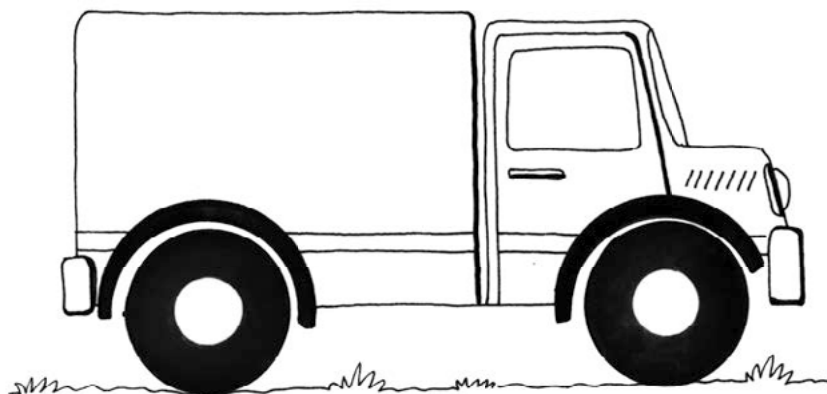
Rr

Už máš jazýček rozcvičený?
Dokážeš říci T a D s mírně otevřenou pusou?
Ano? Tak můžeme začít.

Zkusíme nastartovat traktor, auto
a motorku. Zkus to se mnou. Pootevři
pusinku a říkej:

T T T

D D D

D d N

Když se dítěti nedaří, říkejte na začátku jen jedno T nebo D s pootevřenými ústy.
Jazyk musí být za horními řezáky, nesmí se dostat mezi zuby.

TR...

před samohláskou

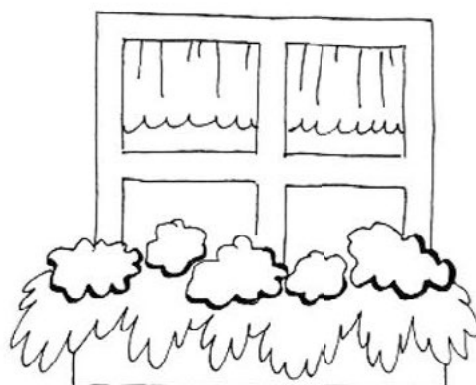
TRUBKA
TROUBÍ
TRADÁ

...
3

TROJKA

TREFA

TRUHLÍK

TRENKY

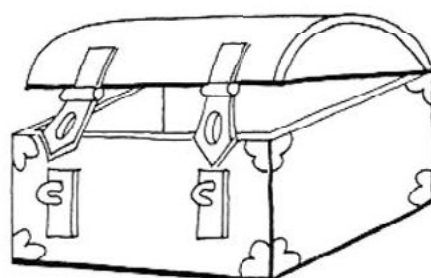
TRIČKO

TRÁVA

TREPKY

TRUHLA

TRŮN

TRUBAČ

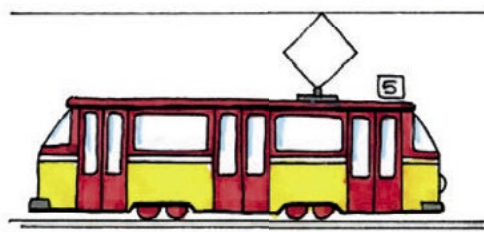
TRUBIČKA

TROUBA

TROMBON

TRAMVAJ

TRÉNUJE

TRESKA

TROSKY

Zpočátku volte věty jen s jedním procvičovaným slovem:

„KÁJA MÁ TRUBKU.“

„TONÍK JÍ TRUBIČKU.“

„JENDA MÁ NOVÉ TRIČKO.“...

Teprve potom tvořte věty s více procvičovanými slovy:

„TRUBAČ TROUBÍ NA TRUMPETU.“

„TRUBKA TROUBÍ TRADÁ.“...

Slova, ve kterých se hláska R vyskytuje v jiné pozici než za hláskou T, použijte až tehdy, když je dítě schopno je vyslovit. Například slovo Radek zařaďte do vět, až umí dítě vyslovovat R na začátku slova.

Nejdřív věty dítěti předříkávejte, později je může dítě vymýšlet samo.

Už umíš říct
všechna slova
na obrázcích?
Tak zkus říkat
celé věty.

Některým dětem mohou dělat potíže slova obsahující současně hlásku L (např. TRUHLÍK).
V tom případě tato slova vynechejte a vraťte se k nim později.
Také můžete hrát se slovy další hry (viz str. 87).

TROJKA

3

Jed' prstíčkem po řádku (zleva doprava),
a když uvidíš trojku, řekni: „TROJKA“
Jestli se ti to daří, můžeš říkat:

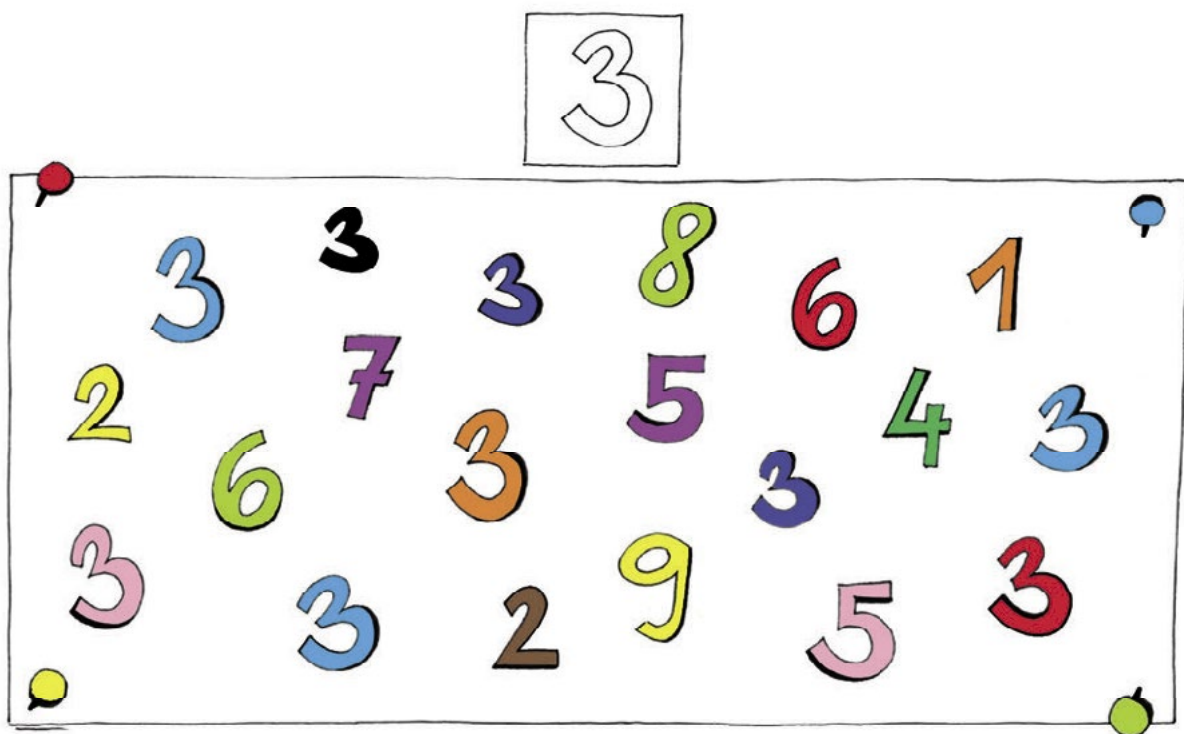
„TO JE TROJKA.“
„TO NENÍ TROJKA.“

1	2	3	7	3	4	1	3	2	5	1	2	1	3	1	4	5	3	6	7
2	1	5	3	9	4	3	8	1	9	3	5	2	3	3	5	6	1	4	3
3	4	7	3	2	2	3	9	5	7	3	1	5	3	1	4	3	2	3	9
4	5	3	3	1	6	5	3	2	7	3	6	9	5	3	9	8	3	0	5
5	3	1	2	8	6	3	7	4	5	3	0	3	2	3	1	1	3	3	0

Kromě výslovnosti procvičujeme:

- Plynulé oční pohyby důležité pro čtení
- Zrakové vnímání (konkrétně zrakovou diferenciaci)
- Řadové číslovky, pokud dítěti říkáme: „Přečti druhý řádek.“ „Přečti pátý řádek.“ ...

Obdoba předešlého cvičení. Trojky však nejsou seřazeny do řádků, ale jsou rozmístěny volně po ploše.

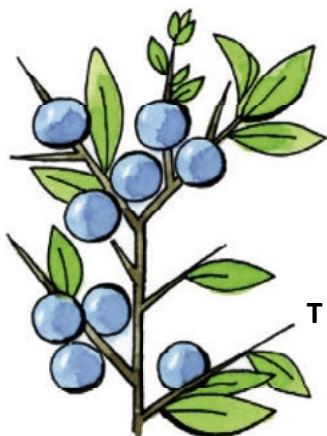

Později se můžete ke cvičení vrátit a říkat: „TO JE MODRÁ TROJKA.“ (dále i červená, růžová, ...)

TR...

před souhláskou

TRNY

TRPKÉ
TRNKY

TRN

TRNKA

TRPÍ

TRKÁ

TRSY

TRHÁ

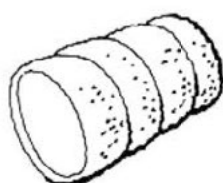
TRHY

TRČÍ

TRSÁ

TRDELNÍK

TRPASLÍK

TRSÁTKO